

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	SO
Instellingsnummer	32078
Instelling	Sint-Martinusscholen - TSO
directeur	Marc JAENEN
adres	Nieuwstraat 72 1730 ASSE
telefoon	02-452.92.82
fax	02-452.30.35
e-mail	smartinus@telenet.be
website/URL	http://www.martinustso.be
Inrichtende macht/Bestuur	VZW Katholiek Onderwijs Asse 970392
adres	Brusselsesteenweg 127 1730 ASSE
Overkoepelende structuur	SGKSO AMO (Asse-Merchtem-Opwijk) 112912
Tijdstip doorlichting	van 25 mei 2009 tot 28 mei 2009
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Ria Coenen
Teamleden	Marina Droessaert
	Diane Spilthoorn
	Vinciane Vanderheyde
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil
Datum van bespreking met de instelling	12 juni 2009

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	Vakken en /of studierichtingen in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	7
3.3	Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus	7
4	KWALITEITSPROFIEL	8
5	RESULTATEN	10
5.1	(Leer)prestaties	10
5.2	Schoolloopbaan	15
5.3	Outcomes	15
5.4	Tevredenheid	15
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	16
6.1	Algemeen	16
6.2	Personeel	16
6.3	Logistiek	17
6.4	Onderwijskundig	18
7	STERKTES EN ZWAKTES	21
7.1	Relevante aspecten waarin de school goed is	21
7.2	Relevante aspecten die de school kan verbeteren	21
7.3	Relevante aspecten die de school moet verbeteren	21
8	ADVIES	22
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	23

1 INLEIDING

Van 25 mei 2009 tot 28 mei 2009 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op de naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op leerlingenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- stijging leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar
- groot aantal leerlingen met leerachterstand
- recente of frequente directiewissel(s)
- sterke verjonging van het lerarenkorps

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie vakken/studierichtingen en de procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting. De geselecteerde items zijn aangeduid met 'J' of met 'X'.

3.1 Vakken en /of studierichtingen in de focus

32078 - Sint-Martinusscholen - TSO te Asse

VOET/ VOOD

VAKKEN BASISVORMING

DL-f

Aardrijkskunde

Biologie

Chemie

Engels

Frans

J

Fysica

J

Geschiedenis

Lichamelijke opvoeding

J

Maatschappelijke vorming

Muzikale opvoeding

Natuurwetenschappen

Nederlands

Nederlands voor nieuwkomers

Plastische opvoeding

Project algemene vakken

Technologische opvoeding

Wiskunde

Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting

DL-f

2e graad BSO Handel

Kantoor

2e graad BSO Hout

Hout

2e graad BSO Mechanica-elektriciteit

Basismechanica

2e graad BSO Personenzorg

Verzorging-voeding

2e graad TSO Bouw

Bouwtechnieken

2e graad TSO Handel

Handel

2e graad TSO Mechanica-elektriciteit

Elektromechanica

2e graad TSO Mechanica-elektriciteit

Industriële wetenschappen

2e graad TSO Personenzorg

Sociale en technische wetenschappen

3e graad BSO Handel

Kantoor

J

3e graad BSO Handel

Kantooradministratie en gegevensbeheer

J

3e graad BSO Hout

Houtbewerking

3e graad BSO Hout

Interieurinrichting

3e graad BSO Mechanica-elektriciteit

Computergestuurde werktuigmachines

3e graad BSO Mechanica-elektriciteit

Werktuigmachines

3e graad TSO Bouw

Bouwtechnieken

3e graad TSO Handel

Handel

3e graad TSO Mechanica-elektriciteit

Elektromechanica

Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting				DL-f
3e graad	TSO	Mechanica-elektriciteit	Industriële wetenschappen	J
3e graad	TSO	Personenzorg	Sociale en technische wetenschappen	

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Algemeen

Leiderschap

Visie

Besluitvorming

Kwaliteitszorg

Zelfevaluatie

Kwaliteitssysteem

Personeel

Personeelsbeheer

Personeelsorganisatie

X

Evaluatiesysteem

Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Deskundigheidsbevordering

X

Logistiek

Materieel beheer

Financiële middelen

Kostenbeheersing In/ curs

Uitrusting

X

Infrastructuur

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Werken/ stages

Onderwijskundig

Curriculum

Onderwijsaanbod

Onderwijsorganisatie

Begeleiding

Afstemming andere partners

Leerbegeleiding

X

Loopbaanbegeleiding

Socio-emotionele begeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

X

Rapporteringspraktijk

X

3.3 Outputindicatoren en/of -variabelen in de focus

Output

Schoolloopbaan

Rendement

Toegang tot onderwijs

Outcomes

Vervolgonderwijs

Aansluiting arbeidsmarkt

Tevredenheid

Leerlingen

Personeel

Partners

4 KWALITEITSPROFIEL

De leerprestaties vertonen een uiteenlopend beeld (zie Hoofdstuk 5). Voor lichamelijke opvoeding, voor fysica in de tweede graad Industriële wetenschappen en voor toegepaste fysica in de tweede graad Electromechanica en in de derde graad Industriële wetenschappen is de leerplanrealisatie onvoldoende. De huidige schoolleiding maakt er een prioriteit van om het materiële en didactische comfort voor de vakken uit te bouwen. De infrastructurele achterstand die moest worden ingehaald, de uitbouw van nieuwe studierichtingen en de veelheid aan opleidingen, waarvan sommige met een kleine bezettingsgraad, weegt enerzijds op het financieel en logistiek beleid en hypothekeert anderzijds het pedagogisch comfort van de school. Ook infrastructureel dient het schoolbestuur op korte termijn initiatieven te nemen. Voor verschillende vakken is niet voldaan aan de minimale materiële eisen uit de leerplannen, zowel voor infrastructuur als voor leermiddelen. De recente ingebruikname van een aantal nieuwe lokalen biedt perspectieven voor de uitbouw van nieuwe studierichtingen, maar kan zeker niet alle noden oplossen.

De schoolleiding dringt voortdurend aan op integrale leerplanrealisatie maar de vakgroepen nemen weinig verantwoordelijkheid op voor het aansturen en opvolgen van het curriculum. In verschillende vakgroepen is er een tendens om de cognitieve component van de leerplannen te benadrukken ten koste van een meer vaardigheidsgerichte en inzichtelijke onderwijspraktijk. De veeleer zwakke leerplangerichtheid gaat ook gepaard met een onvoldoende terugkoppeling naar de leerplandoelstellingen in de evaluatiepraktijk.

Sedert vorige doorlichting en de opvolging ervan toont de directie een grote bekommernis om het rendement van de totale schoolwerking te bevorderen op basis van een duidelijke visie. Om de vooropgestelde doelen te realiseren, kiest ze bewust voor een bottom-up strategie en een democratische besluitvorming voor de uitvoering van haar beleid. De schoolleiding hoopt met deze strategie de draagkracht van de beslissingen en het algemeen welbevinden van de personeelsleden te verhogen. Bij het lanceren van nieuwe initiatieven wordt de weg van de geleidelijkheid bewandeld. Dat zorgt voor een matige dynamiek en ontwikkeling. Het functioneren van de personeelsleden en/of vakgroepen wordt nog te veel als een vaststaand kwalitatief gegeven beschouwd. Het rendement van sommige vakgroepen in termen van inhoudelijke diepgang en gestructureerd overleg is beperkt. Ondanks de goede sociale omgang tussen leraren, haalt het individualisme en routinematige klashandelen nog al te vaak de bovenhand op coördinerende acties. Het nascholingsbeleid heeft vorm gekregen, maar de invulling en de opvolging vanuit de nascholingsnoden die het schoolbeleid vaststelt, vraagt nog extra aandacht.

Het is de schoolvisie om de leerlingen ook attitudes bij te brengen naast het leren. Dit schooljaar zijn er beleidsmatig een aantal initiatieven genomen om de leerbegeleiding te optimaliseren. De structuren en procedures waarmee de school de remediale en preventieve begeleiding plant, liggen nu vast. Recent is er ook een GOK-werking opgestart rond 'Preventie van ontwikkelings- en leerachterstanden' en 'Taalvaardigheid'.

Voor de evaluatie bestaan enkele algemene afspraken of richtlijnen maar een doordacht evaluatiebeleid is er nog niet. Evaluatie wordt overwegend beschouwd als eindproduct en te weinig als een onderdeel van het onderwijsleerproces. Ook gaan leraren nog te weinig uit van de types van leerplandoelstellingen. Daardoor is de toetsing van kennis-, inzichts- en toepassingsvragen niet steeds evenwichtig verdeeld. Op schoolniveau is er nood aan visieontwikkeling, duidelijke afspraken en opvolging ter ondersteuning van de evaluatiepraktijk. In deskundigheidsbevordering om te komen tot een meer procesgerichte evaluatie van alle leerplandoelstellingen ligt een groeikans voor de meeste vakgroepen. Voor alle doorgelichte vakken zijn de meeste vakleraren bereid om de leerlingen extra te begeleiden tijdens inhaallessen. In haar deliberatie- en oriënteringsbeleid gebruikt de school de geboden beleidsruimte niet altijd conform de regelgeving. Hoewel dit reeds werd opgemerkt in het vorige doorlichtingsverslag, beperkt ze de uitgestelde beslissingen nog steeds niet tot uitzonderlijke en individuele gevallen, zoals de regelgeving voorschrijft. De ondernomen begeleidingsacties worden nog niet ontwikkelingsgericht aangewend op begeleidende en delibererende klassenraden om de attestering en het oriënteringsadvies te motiveren. De impulsen vanuit het schoolbeleid om remediërvorststellen, leervorderingen en attitudes een belangrijker aandeel in de rapportering te geven zijn te recent om door te werken tot op lerarenniveau.

Er is momenteel een alertheid aanwezig om de kwaliteit van het onderwijs te toetsen aan externe evaluaties; de werkpunten die geformuleerd werden bij de vorige doorlichting zijn zeker ter harte genomen. Er is ook een aanzet tot zelfevaluatie en interne kwaliteitszorg. Gegevens worden verzameld, maar nog niet altijd gebruikt om een doelgerichte en schoolbrede werking uit te bouwen. Soms ontbreekt het ook nog aan uitvoeringskracht om de schoolvisie te vertalen in verbetertrajecten, die gelijkgericht gedragen worden door alle personeelsleden.

Globaal kan gesteld worden dat de groeikansen voor de school liggen in een gefaseerde verbetering van de infrastructurele noden, het bewust realiseren en evalueren van alle leerplandoelen en het opvolgen van de vakgroepwerking. De sterktes van de school situeren zich op het vlak van het participatief beleid, de inmiddels structurele aanzetten tot een interne ontwikkelingsdynamiek en de zorg voor leerlingen met problemen.

5 RESULTATEN

5.1 (Leer)prestaties

Het onderzoek van de (leer)prestaties levert voor de studierichtingen/vakken in de focus volgende conclusies op in verband met het **realiseren** van eindtermen en leerplannen:

Frans – Basisvorming en specifiek gedeelte in de derde graad TSO Handel

Voldoet

Vaststellingen

- Kennis wordt grondig opgebouwd in betekenisvolle contexten. Voor de vier taalvaardigheden is de leerplanrealisatie globaal voldoende maar er zijn enkele hiaten.
- Voor leesvaardigheid bereiken de leerlingen een hoog niveau en is er voldoende training. Het is positief dat ze zelfstandig een aantal krantenartikels en één leesboekje moeten lezen en er verslag over moeten uitbrengen. Ook luistervaardigheid krijgt de nodige aandacht. Voor beide vaardigheden is er voldoende variatie in tekstsoorten. Voor lezen worden echter proportioneel veel meer informatieve teksten behandeld en voor luisteren krijgen prescriptieve teksten weinig aandacht.
- Voor de productieve vaardigheden werkt de vakgroep niet altijd voldoende gericht aan taakspecifieke opdrachten die de leerplannen voorschrijven. Hierdoor komen voor spreekvaardigheid het 'samenvatten van gelezen teksten', het 'verslag uitbrengen van een ervaring, gebeurtenis of situatie' en het 'argumenten formuleren' te weinig aan bod¹. Voor de schrijfvaardigheid oefenen de leerlingen veel voor de zakelijk brieven en bereiken hier ook een goed studiepeil. Andere taaltaken zoals het opstellen van interne bedrijfsdocumenten, het invullen van administratieve en commerciële formulieren, het samenvatten, het schrijven van een mededeling en het schrijven van een verslag worden te weinig ingeoefend en geëvalueerd². Het vak Frans levert wel een zinvolle bijdrage tot de GIP. De vraag kan echter gesteld worden of het nuttig is dat leerlingen voor Frans en Engels dezelfde taaltaken uitvoeren. In het algemeen stelt de vakgroep te lage eisen aan het niveau van de spreek- en vooral de schrijfvaardigheid van de leerlingen.
- In het algemeen is er te weinig aandacht voor de specifieke kenmerken qua structuur en opbouw van de verschillende tekstsoorten. Behalve voor de zakelijke brieven leren leerlingen niet voldoende werken vanuit een model en vanuit genreconventies. Aan het schrijf- en spreekproces wordt wisselend aandacht geschonken.
- De vakgroep levert inspanningen om de tekstkeuze te laten aansluiten bij de specificiteit van de studierichting, zoals het leerplan voorschrijft zonder hierbij te vergeten om voldoende aandacht te schenken aan de brede culturele vorming van de leerlingen. De lees- en luisterteksten vertonen doorgaans een voldoende actualiteitswaarde. De luistertraining wordt ondersteund doordat leraren meestal Frans spreken in de lessen.
- Er is voldoende aandacht voor effecten. De evaluatie vertoont dezelfde hiaten als de lespraktijk en is voor de productieve vaardigheden niet voldoende representatief. Er is in de vakgroep nog geen sterk uitgebouwde visie op evaluatie en daardoor een beperkte gelijkgerichtheid met betrekking tot het verrekenen van de scores voor de verschillende leerplancomponenten voor het dagelijks werk en voor de proefwerken. Doorgaans is de kwaliteit van de vraagstelling goed maar men vindt toch nog veel contextloze bevraging van woordjes en ook vertalingen. Er zijn schuchtere aanzetten tot gericht evalueren van spreekvaardigheid op basis van scorewijzers met criteria.
- De leerlingenbegeleiding is veeleer zwak. Er wordt gewerkt in een stimulerende sfeer. Maar leerlingen leren niet genoeg informatie gericht verwerven en verwerken en naslagwerk gebruiken. Dit belemmert de groei naar zelfstandigheid bij het leren te verhogen. Verder is er ook nog ruimte voor het efficiënter onderwijzen van vakgerelateerde leerstrategieën. De remediale begeleiding kan in dat opzicht nog sterker uitgebouwd worden. Toetsen en taken geven nog niet altijd voldoende aanleiding tot reflectie over het leren. Orde en netheid van de leerlingennotities zijn niet optimaal.

¹ Leerplandoel 3.1.4.1 – SPR5 – 6 en 7. Leerplan Frans D/2006/0279/006 p. 26

² Leerplandoel 3.1.5.1 – SCHR1-2-3-4-6-7. Leerplan Frans D/2006/0279/006 p. 28

- Het gebruik van aangepaste leermiddelen laat te wensen over. Dit komt enerzijds omdat de uitrusting en leermiddelen niet altijd gemakkelijk beschikbaar zijn. Er zijn geen vaklokalen wat de werking met audiovisuele middelen bemoeilijkt. Leraren kunnen echter gebruik maken van uitleenbare audiovisuele apparatuur. De computerklassen zijn weinig toegankelijk voor de leraren. Er zijn ook te weinig woordenboeken voorhanden. Anderzijds ervaren de leraren ook nog de meerwaarde niet van het gebruik van audiovisuele apparatuur en computers. De vakgroep maakt onvoldoende gebruik van ICT voor het trainen van zakelijke communicatie, als informatiebron en voor remediëring. Ook beeldmateriaal en naslagwerken worden te weinig gehanteerd. De visuele ondersteuning van de lessen is minimaal.
- Leraarafhankelijk besteedt men aandacht aan deskundigheidsontwikkeling. De vakgroep functioneert nog niet vanuit behoefteanalyse en prioriteiten. De intern aanwezige deskundigheid wordt weinig aangewend om de onderwijskwaliteit te verhogen.

Frans in het specifiek gedeelte van de derde graad BSO Kantoor en in de basisvorming van de het derde leerjaar van de derde graad Kantooradministratie en gegevensbeheer

Voldoet

Vaststellingen

- De vakgroep heeft dit schooljaar een nieuw leerboek in gebruik genomen in de derde graad Kantoor. Mede hierdoor is er een goede afstemming op de specificiteit van de studierichting en worden de zakelijke component en de algemene component van het leerplan geïntegreerd benaderd.
- Anderzijds is men duidelijk nog op zoek naar een evenwichtige leerplanrealisatie. Voor leesvaardigheid, luistervaardigheid en spreekvaardigheid voldoet de leerplanrealisatie globaal, hoewel er voor luistervaardigheid te weinig variatie is in tekstsoorten. De leerplanrealisatie voor schrijfvaardigheid is onvoldoende omdat leerlingen niet genoeg training krijgen en er ook geen procesbegeleiding is voor schrijven. Een heel aantal leerplandoelen worden niet gerealiseerd³. In het kader van de GIP krijgen leerlingen een interessante opdracht.
- In het derde leerjaar van de derde graad Kantooradministratie en gegevensbeheer besteedt men globaal aandacht aan alle vaardigheden, maar is de leerplanrealisatie veeleer zwak. Opvallend is dat er in dit specialisatiejaar weinig progressie werd ingebouwd t.o.v. de derde graad Kantoor. Dit komt o.a. tot uiting in de opdracht voor de GIP waarbij het verwerkingsniveau van de opdracht en de eisen naar taalniveau niet verschillen van deze in de derde graad Kantoor. Globaal worden de leerinhouden wel afgestemd op het toekomstig beroepsprofiel van de leerlingen.
- De evaluatie laat te wensen over zowel wat betreft de representativiteit als wat betreft de kwaliteit. In de derde graad Kantoor evalueert men de luistervaardigheid onvoldoende frequent. In de derde graad Kantoor en in Kantooradministratie en gegevensbeheer worden de taakspecifieke opdrachten voor schrijven en spreken ook zeer beperkt geëvalueerd. Wanneer ze geëvalueerd worden, zijn de criteria niet transparant voor de leerlingen enerzijds omdat er te weinig vanuit modellen wordt gewerkt en anderzijds omdat de criteria niet worden verwerkt in scorewijzers die doorgegeven worden aan de leerlingen. De validiteit van de toetsing voor de leesvaardigheid is niet sluitend.
- De vaststellingen m.b.t. de leerlingenbegeleiding, het gebruik van de leermiddelen en de professionalisering sluiten aan bij aan bij de bevindingen voor de derde graad TSO Handel.

Lichamelijke opvoeding

Voldoet niet

Vaststellingen

- In de beide graden en onderwijsvormen worden de bewegingsgebonden doelstellingen en eindtermen i.v.m. ritmische en dansante bewegingsvormen en contact- en verdedigingsvormen onvoldoende gerealiseerd. Daarnaast krijgt in het BSO het onderdeel gymnastiek te weinig aandacht. In het BSO III,3 is de invulling van de utilitaire en beroepsgerichte oefenvormen erg beperkt.

---

³ Leerplan AV Frans D/2002/0279/049, leerplandoelen 3.1.5.1.3 Mededelingen schrijven, 3.1.5. 1.4 + 3.1.5.1.6 Zakelijke documenten aanpassen en uitschrijven en hierbij gepaste taaluitingen aanwenden, 3.1.5.1.5 Korte briefjes of kaarten schrijven.

- De vakgroep bestaat uit deskundige leraren die er zeker in slagen tijdens de lessen een aandachtig studieklimaat te creëren. Tijdens de bijgewoonde lessen gedroegen de leerlingen zich gedisciplineerd en gemotiveerd. Er is een goed contact tussen leraren en leerlingen. De methodische opbouw ondersteunt het inzichtelijk leren. De aanpak is opvallend leraargestuurd.
- De sportdagen en extracurriculaire sportactiviteiten dragen bij tot het creëren van een sport- en bewegingscultuur.
- De leerplanrealisatie wordt ernstig belemmerd door infrastructurele beperkingen. De zaal op de campus van de school vertoont heel wat onvolkomenheden (stenen vloer, losliggende tegels, te grote lesgroepen voor de beschikbare ruimte, niet geschikt voor balsporten, instortingsgevaar in de kleedkamers, slechte akoestiek). De externe accommodatie (zwembad en sporthal) biedt wel mogelijkheden, maar de investeringen in verplaatsingen (ongeveer 50% van de lestijd) resulteren in een onverantwoorde inkrimping van de curriculumtijd.
- Sinds dit schooljaar kreeg het vakoverleg een nieuw elan en worden naast organisatorische onderwerpen nu ook pedagogische thema's aangepakt. Dit komt echter nog niet tot uiting in de planningsdocumenten. Deze zijn onvoldoende op elkaar afgestemd en bevatten nagenoeg geen verwijzing naar eindtermen of leerplandoelstellingen. Een grondige reflectie over de leerlijnen doorheen de graden (vooral voor thema's als inzichtelijk leren, sociale vaardigheden, samenwerkend leren, verschillende rollen kunnen invullen, enz.) zou het rendement van de lessen zeker kunnen optrekken. De voorbije jaren is er weinig nascholing gevolgd.
- De leerlingenevaluatie vertoont een aantal onvolkomenheden. Er zijn wel kwantitatieve evaluatiecriteria voor een aantal bewegingsgebonden leerinhouden. De kwalitatieve evaluatiecriteria voor heel wat belangrijke leerplandoelstellingen zijn erg algemeen (bijv. spelinzicht, hulpvaardigheid) en worden niet specifiek geduid in functie van de graden of de beginsituatie van de verschillende lesgroepen. Er is nog weinig te merken van een praktische aanpak om leerlingen actief bij het evaluatieproces te betrekken.
- De ondersteuning vanuit het schoolbeleid bevat zowel sterke als verbeterpunten. Materiële noden worden in acht genomen, vakoverleg wordt (recent) inhoudelijk aangestuurd en nascholingen worden toegestaan. De werkpunten situeren zich vooral op het wegwerken van de infrastructurele noden en het terugdringen van de vele (ook verticale) samenzettingen die soms resulteren in erg grote lesgroepen waardoor ook de leerbegeleiding binnen de lessen minder kansen krijgt.
- De vakgroep is er zich van bewust dat zij aan het begin van een ontwikkelingstraject staat voor wat betreft het systematisch en evenwichtig werken aan de eindtermen en leerplandoelstellingen. De ontwikkelingsdynamiek was tot nu toe beperkt, maar het engagement is zeker aanwezig om dit op korte termijn bij te sturen.

Fysica in de tweede graad Industriële wetenschappen en toegepaste fysica in de tweede graad Elektromechanica

Voldoet niet

Vaststellingen

- In het eerste leerjaar van de tweede graad worden de theoretische leerinhouden in overeenstemming met de leerplandoelstellingen aangeboden. De lestijden worden evenwichtig en conform de aanbevelingen van de leerplannen verdeeld over metrologie, eigenschappen van de materie en optica. De leerinhouden worden toegepast in leefwereldgerichte en technische contexten, maar de differentiatie tussen de verschillende studierichtingen is beperkt.
- In het tweede leerjaar van de tweede graad van de studierichting Elektromechanica wordt slechts één lestijd fysica per graad ingericht. Hierdoor worden de leerplandoelstellingen slechts voor de helft gerealiseerd. In de voorbije twee schooljaren werden de leerlingen uit het tweede leerjaar van de tweede graad Industriële wetenschappen voor fysica samengezet met leerlingen uit Sociale en technische wetenschappen of Handel, met een verschillend leerplan en een andere beginsituatie. Hierdoor kwamen in Industriële wetenschappen de leerplandoelstellingen over warmteleer te oppervlakkig aan bod. Aan dit knelpunt is dit schooljaar verholpen.
- Er stelt zich zowel in het eerste als in het tweede leerjaar een ernstig probleem met betrekking tot de experimentele benadering van het vak. De leerlingen krijgen geen les in een lab, waardoor de mogelijkheden om de leerinhouden visueel te ondersteunen minimaal zijn en de leerlingen nauwelijks kansen krijgen tot onderzoekend leren. Het is lovenswaardig dat leraren klein didactisch materiaal versjouwen naar de gebruikte leslokalen, maar dit brengt slechts in beperkte mate soelaas. De gebruikte lokalen zijn voor het overige kaal en niet of nauwelijks voorzien van multimediale middelen. Er wordt niet

voldaan aan de minimale materiële vereisten zoals opgenomen in de leerplannen⁴. Het vak (toegepaste) fysica draagt door deze aanpak onvoldoende bij tot de realisatie van de gemeenschappelijke eindtermen voor wetenschappen over onderzoekend leren⁵. Door de schrale leeromgeving is ook de bijdrage tot de eindtermen over wetenschap en samenleving⁶ te beperkt.

- Het op school aanwezige maar voor deze lessen niet beschikbare lab, is in goede staat en voorzien van de nodige leermiddelen. Minpunt is dat het niet kan worden verduisterd voor het uitvoeren van optica-proeven. De bezetting ervan is momenteel quasi volledig en de druk wordt jaar na jaar groter omwille van het groeiend leerlingenaantal en de progressieve invoering van het nieuwe leerplan in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (component natuurwetenschappen en integrale opdrachten).
- De vakgroepwerking spitst zich, naast praktische en organisatorische aspecten, toe op de implementatie van de nieuwe leerplannen in de studierichting Sociale en technische wetenschappen. De aandacht voor de leerplanrealisatie fysica en toegepaste fysica was in het licht hiervan de voorbije jaren niet prioritair. Nieuwe leraren worden in de vakgroep goed begeleid, maar discontinuïteit in de opdrachten hypothekeert anderzijds de verticale en horizontale samenhang. De leraren scholen zich bij en nascholingservaringen worden doorgegeven. Naast een volledige leerplanrealisatie is ook de introductie van nieuwe werk- en evaluatievormen een werkpunt voor de toekomst.
- Er is aandacht voor leren leren en voor de opvang van instromers. Het cursusmateriaal ondersteunt de leerlingen in voldoende mate, maar oefeningen worden niet altijd volledig opgelost of verbeterd. De leerlingennotities bevatten geregeld fouten tegen de spelling. Er wordt nog te weinig aandacht besteed aan zorg bij het tekenen (grafieken, opstellingen).
- De hiaten in de leerplanrealisatie worden weerspiegeld in de evaluatie. De evaluatie is wel valide opgesteld om het bereiken van de aangeboden eindtermen en leerplandoelstellingen te kunnen meten. Er is variatie in de vraagstelling en er wordt gepeild naar kennis en inzicht. Voor de leerlingen is de evaluatie transparant. De leerlingenresultaten voldoen. Leerlingen krijgen feedback en zonodig remediëring naar aanleiding van de evaluatieresultaten. Feedback en remediërvorstellen worden slechts in beperkte mate opgenomen in de leerlingenrapporten.

Derde graad Industriële wetenschappen op basis van het vak toegepaste fysica

Voldoet niet

Vaststellingen

- In het schooljaar 2007-2008 werden de meeste leerinhouden omwille van lerarenwissels en lesuitval slechts oppervlakkig aangeboden, waardoor noch de conceptuele noch de wiskundige aspecten van het vak voldoende aan bod kwamen. Van de drie door het leerplan voorgeschreven leerlingenproeven kunnen in geen van beide leerjaren verslagen worden voorgelegd. Gedurende het huidige schooljaar werden een aantal van deze hiaten weggewerkt. De leerinhouden worden wiskundig meer uitgediept en er is meer aandacht voor het inoefenen van de leerstof. De aandacht voor het verwerven van inzicht in de toepasbaarheid van de fysische concepten in samenleving en techniek is echter nog te beperkt⁷. Ook ten aanzien van de leerlingenproeven is een positieve evolutie merkbaar. Het vereiste aantal wordt uitgevoerd en de leerlingen maken een verslag waarin ook ICT-vaardigheden aan bod komen. Toch zijn zowel de experimentele opdrachten als de verslagen nog van te wisselende kwaliteit om voldoende bij te dragen tot het ontwikkelen van experimentele vaardigheden⁸. Er is in de opdrachten geen leerlijn van meer gestuurde en geloten opdrachten naar een meer zelfstandige en open aanpak die de leerlingen beter voorbereidt op de werkmethoden in het vervolgonderwijs.
- Een knelpunt bij de leerplanrealisatie is de beperkte beschikbaarheid van het lab, waardoor slechts de helft van de lestijden er kan plaatsvinden en er niet wordt voldaan aan de minimale materiële vereisten

⁴ Leerplan 2001/029 p. 25 nrs. 6.1 en 6.2 en leerplan 2001/030 p. 26 nrs. 6.1 en 6.2

⁵ Leerplan 2001/029 p. 27-28 nr. 8 en leerplan 2001/030 p. 29 nr.8

⁶ Zie voetnoot 2

⁷ Leerplan 1998/037 p. 161 nr. 2.2 Basisdoelstellingen

⁸ Leerplan 1998/037 p. 163 nr. 2.3.2 Experimentele vaardigheden

zoals opgenomen in de leerplannen⁹. Hierdoor kunnen demonstratie- en leerlingenproeven niet altijd gepast worden geïntegreerd in het onderwijsleerproces. In het lab zijn er voldoende leermiddelen voorhanden, maar het kan niet worden verduisterd voor het uitvoeren van opticaproeven. De bezetting ervan is momenteel quasi volledig en de druk wordt jaar na jaar groter omwille van het groeiend leerlingenaantal en de progressieve invoering van het nieuwe leerplan in de studierichting Sociale en technische wetenschappen (component natuurwetenschappen en integrale opdrachten). De lokalen waarnaar wordt uitgeweken beschikken doorgaans niet over leermiddelen noch over multimedia-infrastructuur.

- Het cursusmateriaal ondersteunt de leerlingen in voldoende mate, maar het is aan actualisering en vervollediging toe. De leerlingen worden weinig aangemoedigd om zorgvuldig te werken bij het tekenen van grafieken en opstellingen. Er is aandacht voor leren leren en voor de opvang van instromers. De lespraktijk verloopt overwegend leraargestuurd, waarbij het tempo soms (te) laag ligt. Positief zijn de aanzetten tot begeleid zelfstandig leren, met het oog op de verwachtingen in het vervolgonderwijs. De geïntegreerde proeven worden goed begeleid en opgevolgd, maar het inhoudelijke niveau is wisselend.
- De vakgroepwerking spitst zich, naast praktische en organisatorische aspecten, toe op de implementatie van de nieuwe leerplannen in de studierichting Sociale en technische wetenschappen. De aandacht voor de leerplanrealisatie toegepaste fysica was in het licht hiervan de voorbije jaren niet prioritair. Naast een volledige leerplanrealisatie is ook de introductie van nieuwe werk- en evaluatievormen een werkpunt voor de toekomst.
- De leerlingenevaluatie is weliswaar gericht op de leerinhouden, maar nog te weinig op de leerplandoelstellingen¹⁰. Ze is overwegend kennis- en reproductiegericht en toetst te weinig inzicht en vaardigheden. De vraagstelling is weinig gevarieerd. Positief zijn de aanzetten tot het proces- en vaardigheidsgericht evalueren van practica. De evaluatie van de GIP gebeurt voorbeeldig. De leerlingresultaten voldoen. Leerlingen krijgen feedback en zonodig remediëring naar aanleiding van de evaluatieresultaten. Feedback en remediërvorstellen worden slechts in beperkte mate opgenomen in de leerlingenrapporten.

Derde graad BSO Kantoor

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplanrealisatie voor boekhouden, seminaries/stages en wetgeving voldoet. De aandacht voor volledige leerplanrealisatie en/of gezamenlijke leerplanstudie voor de vakken secretariaat en logistiek is minstens voor verbetering vatbaar. Voor secretariaat worden nog onvoldoende afspraken gemaakt om alle leerplandoelstellingen op een evenwichtige wijze en met voldoende omvang, progressie en diepgang, over beide leerjaren en verschillende opleidingscomponenten gespreid, te realiseren. Als de leerplanrealisatie voor logistiek vorig schooljaar al deels onder druk stond van de lesuitval, is de huidige leerplanvoortgang voor dit vak zowel in III,1 als in III,2 ondermaats. Voor seminaries in III,1 hypothekeren de grootte en het klasmanagement het aanbrengen en inoefenen van de meer vaardigheidsgebonden leerplandoelstellingen.
Er zijn nog onvoldoende aanwijzingen voor een systematische bewaking van de leerplanrealisatie binnen de vakgroep en de leraren kunnen de leerplanrealisatie niet altijd voldoende verantwoorden. Ondanks het gebrek aan een kantoorklas (minimale materiële vereiste) geeft de huidige invulling van de vakken administratie en integrale projecten voldoende inhoudelijke en vakdidactische meerwaarde aan het zevende specialisatiejaar.
- Er is voldoende aandacht voor ondersteuning: instromers met leerachterstand en leerlingen met tekorten krijgen voldoende bijwerkmogelijkheden.
Het gebruik van (inter)actieve werk- en evaluatievormen is nog veeleer schaars, hoewel er binnen de vakgroep ook al voorbeelden zijn van goede praktijk. De stimulering van aandacht voor de actualiteit en de inpassing van extra-activiteiten zoals projecten, gastsprekers, bedrijfsbezoeken en didactische uitstappen is positief, maar wordt nog te weinig expliciet gekoppeld aan leerplandoelstellingen. In alle vakken is er ICT-ondersteuning en het gebruik van het elektronisch leerplatform vindt stilaan ingang.

⁹ Leerplan 1998/037 p. 180 nr. 7 Minimale materiële vereisten

¹⁰ Leerplan 1998/037 p. 179 nr. 6 Evaluatie

- De leerlingstages voldoen en de activiteiten worden zowel voor III,2 als voor III,3 voldoende afgeleid uit de leerplandoelstellingen. De stagebegeleiding is voorbeeldig en gebeurt conform de richtlijnen van de omzendbrief SO/2002/09 wat betreft het toezicht, de pedagogische begeleiding, de administratie en de evaluatie. Over de verantwoordelijkheid, de inhoud en de timing van de voorbereiding wordt nog onvoldoende nagedacht.
- De geïntegreerde proef wordt door een degelijke informatiebundel, met een duidelijk afsprakenkader en een stappenplan ondersteund. Omdat de vakgroep echter geen degelijke schoolbrede visie ontwikkelde op het inhoudelijk invulling ervan, wordt deze opdracht vanuit de meeste vakken individueel en/of toegepast op de stages ingevuld. Vooral in III,3 zijn de vakopdrachten niet altijd voldoende gelinieerd met de leerplannen en het eindprofiel van de studierichting. Bovendien werd er onvoldoende progressie ingebouwd t.o.v. de opdrachten in III,2.
- Diepgaand formeel en geïnventariseerd studierichtingsoverleg over leerplanstudies en -realisaties, verticale en horizontale (vakoverschrijdende) samenhang en leerlijnen voor bijv. het aanbrengen van vaardigheden en attitudes in het curriculum ontbreekt. In het werkoverleg komt het item 'evaluatie' nog niet aan bod.
- De evaluatie is valide en voldoende representatief voor de meeste leerplandoelstellingen. Er is voldoende aandacht voor zowel reproductieve als toepassingsvragen. De procesevaluatie en de tussentijdse vorderingsrapporten voor de GIP-opdrachten zijn positief.

5.2   Schoolloopbaan

5.3   Outcomes

5.4   Tevredenheid

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.2 Personeel

6.2.1 Personeelsbeheer

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- de integratie van onderwijsontwikkeling en -innovatie

6.2.1.1 Personeelsorganisatie

Vaststellingen

- De school bouwt, onder andere met een beperkt aantal BPT-uren, een middenkader uit. De stuurgroep bestaande uit de directeur, de technisch adviseur coördinator en de twee coördinatoren komt wekelijks bijeen en bespreekt alle problemen omtrent de dagelijkse schoolwerking. Ze stellen de verscheidene infobundels op, werken het beleids- en het nascholingsplan uit en stellen een prioriteitenplan op.
- De school besteedt recentelijk aandacht aan door de overheid opgelegde beleidsaspecten (o.a. nascholingsbeleid, aanvangsbegeleiding, taalbeleid, VOET, GOK).
- Vooral voor recent uitgebouwde studierichtingen is er aandacht voor nieuwe onderwijskundige tendensen. De directie probeert op dit vlak topdown en bottom-up werking samen te laten komen, zodat innovatief werken ingebed wordt binnen de schoolcultuur.
- Er wordt minutieus gestreefd naar een evenwichtige, transparante en billijke personeelsorganisatie. In de mate van het mogelijke wordt gestreefd naar stabiliteit in de opdrachten, met maximale inspraak van de vakwerkgroepen. Er is momenteel een loyaal engagement van de directie t.o.v. initiatieven van leraren en coördinatoren.
Als gevolg van jaarlijks wisselende klasgroepen en leerlingenaantallen, pensioneringen en allerlei verlofstelsels zijn er echter behoorlijk wat personeelsswissels, zelfs in de loop van het schooljaar. De discontinuïteit in de opdrachten belemmert de opbouw van de professionaliteit en hypothekeert de leerplanrealisatie (zie deelverslagen). Uit de praktijk blijkt dat niet alle vakgroepen bij de opdrachtenbespreking redeneren in het belang van de leerlingen en/of de onderwijskwaliteit. De overwegend leraarvriendelijke lessenroosters resulteren ook niet altijd in bijkomend engagement van de personeelsleden voor extra activiteiten.
- Sedert de vorige doorlichting wordt er beleidsmatig sterk aangedrongen op maximale aandacht voor leerplanrealisatie. Vanuit een sterk vertrouwen in de professionaliteit van de leraren en de vakgroepen moeten deze hierover echter, ten opzichte van de directie, slechts in beperkte mate verantwoording afleggen. Niet alle vakgroepen nemen hun taak als hefboom tot een ontwikkelingsdynamiek voldoende ter harte.
- De school is er nog niet toe gekomen om de recent ontwikkelde personeelsorganisatie te koppelen aan een intern kwaliteitssysteem. Dit geldt bijvoorbeeld voor het aansturen en het opvolgen van de vakgroepen. Hoewel er beleidsmatig een bepaald stramien werd afgesproken, is de werking van deze structuren nog erg beperkt, zowel qua niveau als voor wat betreft de thema's die aan bod komen.
- Hoewel de aanvangsbegeleiding een interne ontwikkelingsdynamiek vertoont, resulteert de complementaire betrokkenheid van directie, vakgroepen en de leraren zelf (zelfevaluatie) niet altijd in een voldoende ondersteuning voor de integratie van nieuwkomers volgens een geïndividualiseerd traject.
- Ofschoon de school nog niet toe is aan evaluatiegesprekken, heeft de directie een duidelijk zicht op het functioneren maar minder op het uitvoeren van de kerntaak (vorm en inhoud van de lesopdracht) van de leraren.

6.2.2 Professionalisering

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- het gebruik van externe gegevens voor evaluatie en bijsturing.

6.2.2.1 Aanvangsbegeleiding

6.2.2.2 Deskundigheidsbevordering

- De school voorziet in de nodige randvoorwaarden om de deskundigheid van de personeelsleden te bevorderen. De organisatie en invulling van de deskundigheidsbevordering zijn gebaseerd op zelfevaluatie, op externe evaluatie en op een bevraging van de noden van de personeelsleden via functioneringsgesprekken en via de vakgroepwerking. Ze vinden hun weerslag in een nascholingsplan. De schoolleiding verantwoordt het nascholingsbeleid vanuit drie pijlers: de leerplanrealisatie, de leerlingenbegeleiding en de schoolorganisatie en koppelt er jaarlijks de nascholingsacties aan. Door de combinatie van de mogelijkheden op het niveau van de scholengemeenschap, de schoolinterne nascholingen, de contacten met de pedagogische begeleidingsdiensten en de externe aanbodgestuurde nascholingen krijgt het team voldoende kansen om zich te professionaliseren.
- De schoolleiding geeft blijk van een grote openheid voor onderwijskundige ontwikkelingen en van voldoende kennis van de beleidsruimte. De personeelsleden en vakgroepen worden geresponsabiliseerd om in te staan voor de eigen professionalisering. De meeste vakgroepen kennen het beleid van de school en de mogelijkheden, maar sommige vakgroepen maken er nog onvoldoende gebruik van. Het gebrek aan didactisch inzicht in de leerplandoelen en het gebrek aan interne evaluatie werken in de hand dat vakgroepen niet altijd komen tot het detecteren van de eigen nascholingsnoden m.b.t. prioritaire onderwijskundige aandachtspunten. Een aantal leraren volgt geregeld nascholingen, maar deze nascholingen zijn vooral individueel bepaald. Vakgroepafhankelijk worden de verworven inzichten gemultipliceerd. Verder wordt het evaluatiebeleid op school ook onvoldoende gerelateerd aan individuele begeleidingstrajecten van personeelsleden bij wie een tekort aan bepaalde competenties wordt vastgesteld. In de opvolging van vakgroepen en de personeelsleden ligt nog een groeimarge voor de schoolleiding.
- De school voorziet in een opvolging via een evaluatiefiche en multiplicatie binnen de vakgroepen. Ze zou echter nog meer kwaliteit kunnen halen uit de gevolgde nascholingen indien ze meer systematisch en gestructureerd aandacht zou besteden aan de impact van de deskundigheidsbevordering op de onderwijskwaliteit door gerichte effectmeting te voorzien, gekoppeld aan interne evaluatie en bijsturingen. Ook hier kunnen de vakgroepen voor geresponsabiliseerd worden.

6.3 Logistiek

6.3.1 Materieel beleid

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- de integratie van onderwijsontwikkeling en -innovatie
- het gebruik van externe gegevens voor evaluatie en bijsturing.

6.3.1.1 Financiële middelen

6.3.1.2 Kostenbeheersing

6.3.1.3 Uitrusting

- Vanuit het schoolbeleid wordt zorg besteed aan het op punt brengen van de uitrusting voor de verschillende vakken en studierichtingen. Het engagement van de vakgroepen om de uitrustingsnoden door te spelen is groeiende, maar zeker niet voor alle vakgroepen optimaal. Op het niveau van het kernproces werden nog belangrijke tekorten vastgesteld (zie deelverslagen).
- De voorbije drie schooljaren werkte de school voortdurend tekorten weg en investeerde ze ook prioritair in de materiële noden van nieuwe studierichtingen. De aanpak getuigt van een sterke ontwikkelingsdynamiek, maar is hoofdzakelijk gebaseerd op korte-termijn-doelen. Een meer globaal uitrustingsbeleid, gekoppeld aan stappenplannen en prioriteiten, ontbreekt.
- Wat betreft de ICT-infrastructuur en –uitrusting bestaat er wel een duidelijke planning. De leraren kunnen gebruik maken van eigentijdse uitrusting en van vaklokalen die over de noodzakelijke leermiddelen beschikken. Een didactische aansturing m.b.t. ICT-integratie en het gebruik van activerende werkvormen, gekoppeld aan een optimale bezetting van de vaklokalen, ontbreekt nog. Het zelfstandig en onderzoekend leren via ICT gebeurt in bepaalde vakken nog te sporadisch. Het platform opent op termijn perspectieven voor het digitaal leren.
- Er is nood aan meer duidelijkheid over de ondersteuning die kan verwacht worden vanuit de inrichtende macht en de scholengemeenschap.

6.4 Onderwijskundig

6.4.1 Curriculum

6.4.2 Begeleiding

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- de integratie van onderwijsontwikkeling en -innovatie
- het operationaliseren van een gedragen visie

6.4.2.1 Afstemming andere partners

6.4.2.2 Leerbegeleiding

Vaststellingen

- Op basis van intakegesprekken en informatie uit de middenschool brengt de school de beginsituatie van haar leerlingen in kaart. De verkregen informatie wordt overzichtelijk opgeslagen in het pedagogisch dossier en het leerlingvolgsysteem. De betrokken leraren kunnen de voor hen relevante gegevens van bij de start van het schooljaar raadplegen en op de eerste klassenraad van het schooljaar komen specifieke zorgvragen aan bod. Voor leerlingen met leerstoornissen wordt in samenspraak met ouders en leerling een individueel handelingsplan opgesteld, dat door het lerarenteam consequent wordt opgevolgd. In het kader van de recent opgestarte GOK-werking, ontwikkelt de school tegen september 2009 taaltesten voor haar nieuwe leerlingen.
- De school engageert zich om alle leerlingen zo snel mogelijk optimaal te oriënteren. Dit gebeurt reeds bij inschrijving, op informatiesessies in de scharnierjaren en verder naar aanleiding van de evaluatieresultaten. De oriëntering gebeurt ook naar studierichtingen die in andere scholen worden aangeboden. Alle leerlingen krijgen een studiepakket leren leren aangeboden, gekoppeld aan een (vrijblijvende) info-avond. De respons hierop is groot (20% van de leerlingen). Er zijn gerichte initiatieven voor de opvang van instromers.
- De school ontwikkelde een duidelijke visie op de leerlingenbegeleiding, waarin het preventieve aspect primeert op het curatieve. Concreet wordt deze visie vertaald in stappenplannen voor leerproblemen /

leerachterstand, leerstoornissen, probleemgedrag, pesten, drugsproblemen, psychische, emotionele en / of sociale problemen en voor de begeleiding van studie- en beroepskeuze. Voor de leerbegeleiding overweegt echter in de praktijk de curatieve aanpak. Door de klas- en vakleraren wordt bij leerproblemen en –achterstand consequent doorverwezen naar de leerlingbegeleiders, die voornamelijk sleutelen aan planningsvaardigheden en studiemotivatie. De werkstudie en de huiswerkklass bieden leerlingen de mogelijkheid bij te benen of in een rustige werkomgeving te studeren. De vakgebonden studiebegeleiding behoort tot de verantwoordelijkheid van de vakleraren en zou gericht moeten zijn op het voorkomen van studieproblemen. Er werden hiervoor echter nog geen professionaliseringsinitiatieven genomen en de vakgroepen werden niet gesensibiliseerd om voor de studiebegeleiding vakgebonden leerlijnen te ontwikkelen. Hierdoor is de studiebegeleiding nog sterk leraargebonden en is er weinig gelijkgerichtheid in de genomen initiatieven. De meeste leraren zijn bereid tot het geven van inhaallessen en er wordt gerichte feedback gegeven op de leerprestaties. Voor toetsen en examens weten de leerlingen wat van hen wordt verwacht. In sommige vakken worden studietips verstrekt en is er tijdens de lessen expliciete aandacht voor structureren en schematiseren.

- In het besef dat studiebegeleiding en leerlingresultaten gekoppeld zijn aan de concrete onderwijspraktijk, wil het schoolbeleid op de klasvloer nieuwe werkvormen introduceren. Door te starten met een kerngroep van vrijwilligers en het uitwisselen van ervaringen met het hele schoolteam tracht men geleidelijk het draagvlak te vergroten. Momenteel komen activerende en coöperatieve werkvormen slechts mondjesmaat aan bod.
- De school ontwikkelde nog geen strategieën om de effecten van de leerbegeleiding te evalueren en bij te sturen. Ook de samenwerking met externen (pedagogische begeleidingsdienst, CLB, GON-begeleiding, vervolgonderwijs ...) is nog niet expliciet gericht op evaluatie van de leerbegeleiding. Wellicht kan de recent opgestarte GOK-werking hiertoe inspirerend werken.

6.4.3 Evaluatie

De vaststellingen over de uitvoering van de processen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- de ondersteuning van het onderwijs- en leerproces
- de integratie van onderwijsontwikkeling en -innovatie

6.4.3.1 Evaluatiepraktijk

Vastellingen

- De school heeft een duidelijk referentiekader voor de organisatie van de evaluatie (aantal rapportperiodes en examens, puntenverhouding dagelijks werk / examens, evaluatie van stages en GIP), maar er zijn geen afspraken over inhoudelijke aspecten van de evaluatie (representativiteit ten aanzien van de leerplannen, validiteit). De verantwoordelijkheid ligt hiervoor bij de vakgroepen, die er doorgaans nog geen prioritair aandachtspunt van hebben gemaakt. In de praktijk is de kwaliteit van de evaluatiepraktijk dan ook sterk leraarafankelijk en weinig gelijkgericht.
- Voor een aantal doorgelichte vakken is de validiteit van de evaluatiepraktijk nog niet optimaal. Hiaten in de leerplanrealisatie worden weerspiegeld in de evaluatie en de vraagstelling is doorgaans meer gericht op de leerinhouden dan op de leerplandoelen. Voor de meeste vakken ligt de klemtoon dan ook op kennis en reproductie en komen vaardigheden te beperkt aan bod. Voor LO is de evaluatie sterk gericht op motorische vaardigheden waardoor heel wat leerplandoelstellingen niet geëvalueerd worden. Voor sommige vakken is de evaluatie weinig transparant omwille van een gebrek aan criteria. Dit schooljaar werden op schoolniveau meer transparante criteria opgesteld voor het evalueren van attitudes; het effect ervan kan omwille van de recente invoering nog niet worden nagegaan. Positief is het initiatief om vanuit het vak Nederlands alle vakgroepen te ondersteunen bij het opstellen van eenduidige en taalkundig correcte examenvragen.
- De geïntegreerde proeven en de stages worden goed begeleid en administratief en inhoudelijk opgevolgd. Bij de evaluatie ervan is aandacht voor zowel product als proces, onder meer door de vorderingsrapporten. In de vakken is de implementatie van innovatieve evaluatievormen (zelf- en peerevaluatie) zeer beperkt. Er werd op dat vlak tot nog toe ook weinig gerichte nascholing gevolgd. In het algemeen wordt meer waarde gehecht aan examenresultaten dan aan de prestaties tijdens het schooljaar. Deze opvatting draagt ertoe bij dat de mogelijkheid tot invoeren van permanente evaluatie in het BSO geen weerklank vindt, ondanks stimulansen vanuit het schoolbeleid.

- De evaluatie wordt nog te weinig opgevat als ondersteuning van het leerproces. Dit uit zich in een soms lage toetsfrequentie en in het uitstellen van heel wat eindbeslissingen op de delibererende klassenraad (7,5 % van het totaal). De school leeft de regelgeving m.b.t. uitgestelde beslissingen niet na.¹¹
- Om op basis van de evaluatie de zorgbehoefte nog beter in kaart te brengen en de remediëringsacties beter te kunnen registreren en opvolgen, werd voor de klassenraden een nieuw sjabloon in gebruik genomen, dat mee input geeft aan het leerlingvolgsysteem. Door het versterken van remediëring en leerbegeleiding hoopt de schoolleiding onder meer het aantal uitgestelde beslissingen te reduceren.
- De school verzamelt nauwgezet gegevens over haar evaluatie en resultaten in het vervolgonderwijs en tewerkstelling. Zij stuurt bij op basis van externe evaluatie (doorlichtingsverslag) en toetst haar werking aan externe feedback (stagebedrijven, contacten met het hoger onderwijs en feedback van oud-leerlingen).

6.4.3.2 Rapporteringspraktijk

- De rapportering over de leerlingen gebeurt digitaal. Naast cijfergegevens kan intern ook vakcommentaar worden toegevoegd, die op het rapport door de klastitularis wordt samengevat. Er zijn, gekoppeld aan de graad en de structuuronderdelen, drie of twee examenrapporten en vijf rapporten over het dagelijks werk. Een verbeterde schriftelijke verantwoording van de vakcommentaren naar ouders en leerlingen zit in de pijplijn. De attituderapporten worden sedert dit schooljaar op basis van transparante criteria opgesteld. De rapportering over de geïntegreerde proeven en de stages gebeurt voorbeeldig op basis van procesmatige vorderingsrapporten.
- Op de begeleidende klassenraden worden naar aanleiding van de rapportcijfers remediëringsacties vooropgesteld en geregistreerd. Dit krijgt een veeleer beperkte neerslag op de rapporten. Leerlingen die zwak presteren worden wel persoonlijk aangesproken en gestimuleerd door de directie, de klastitularis, de vakleraren of de leerlingbegeleiders.
- In de notulen van de klassenraad en op de individuele synthesebladen is de motivering van de B- en C-attesten summier en weinig onderbouwd met procesmatige gegevens.
- Er werden de voorbije schooljaren intern nascholingen georganiseerd om het gebruik van het digitale rapportstelsysteem te faciliteren. Voor volgend schooljaar plant de schoolleiding interne nascholing over de uitbreiding van het systeem (gebruik als puntenboek) en het adequaat leren formuleren van vakcommentaar. Momenteel gebeurt het al of niet aanleveren van vakcommentaar nog niet gelijkgericht en berust dit op het initiatief van de individuele leraar. Heel wat leraren houden het nog bij mondelinge feedback, tijdens de lessen aan de leerlingen en op de oudercontacten aan de ouders. Ook de schoolagenda's worden gebruikt als communicatiemiddel over de resultaten, echter in veel mindere mate over concrete remediërvorstellen.
- Het schoolleiding heeft een duidelijke visie op rapportering, die in de eerste plaats een duidelijk en vooral volledig beeld moet geven van de leerling. Hiermee wil men ook loskomen van een cultuur die leerlingen nog sterk beoordeelt in afzonderlijke vakken.
- In de korte tijdspanne van drie schooljaren evolueerde de school van manuele naar digitale rapportering. In haar zorg om hiervoor de noodzakelijke competenties bij het schoolteam op te bouwen, gaat de schoolleiding stapsgewijs te werk. Elke nieuwe stap wordt na implementatie geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd. De initiatieven zijn te recent om de effecten ervan op de leerlingen te kunnen meten.

---

¹¹ SO 64 paragraaf 8.1.2

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin de school goed is

- De visie vanuit de directie en de stuurgroep.
- Het participatieve karakter van het schoolbeleid.
- De aanzetten tot een interne ontwikkelingsdynamiek.
- De uitbouw van het computerpark.
- De organisatie en de opvolging van de stages en de geïntegreerde proeven in de doorgelichte studierichtingen.

7.2 Relevante aspecten die de school kan verbeteren

- De beleidsmatige opvolging van de processen.
- De inhoudelijke diepgang, coördinatie en opvolging van de vakgroepwerking in functie van de leerplanrealisatie en de evaluatie.
- De leeromgeving voor een aantal vakken.
- De evaluatie- en deliberatiepraktijk.
- De gezamenlijke doelgerichtheid.
- De motivering van de attesten en de rapporteringspraktijk ondersteund door het leerlingvolgsysteem.

7.3 Relevante aspecten die de school moet verbeteren

Leerplanrealisatie

- de leerplanrealisatie voor lichamelijke opvoeding.
- de leerplanrealisatie voor fysica in de tweede graad Industriële wetenschappen.
- de leerplanrealisatie voor toegepaste fysica in de tweede graad Electromechanica en in de derde graad Industriële wetenschappen.

Regelgeving

- de toekenning van de uitgestelde beslissingen op grond van paragraaf 8.1.2 van SO 64 Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs ([25.06.1999](#)).

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet van 17 juli 1991, inzonderheid het artikel 5, alsmede in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de wijze waarop sommige bevoegdheden van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap worden uitgevoerd van 2 februari 1999, artikel 10:

is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG BEPERKT TOT HET SCHOOLJAAR 2011-2012.**

32078 - Sint-Martinusscholen - TSO te Asse

De hieronder aangekruiste items scoren onvoldoende en hebben tot dit advies geleid.

Voltijds secundair onderwijs

Veiligheid		Omwille van
Organisatie van het welzijnsbeleid		
Bewoonbaarheid		
Veiligheid van de leer- en werkomgeving		
Hygiëne, gezondheid en milieuzorg		
Regelgeving	x	het niet naleven van SO 64 m.b.t. uitgestelde beslissingen
VOET / VOOD		

Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting				Basis- vorming	Keuze/ Specifiek gedeelte
2e graad	BSO	Handel	Kantoor	x	
2e graad	BSO	Hout	Hout	x	
2e graad	BSO	Mechanica-elektriciteit	Basismechanica	x	
2e graad	BSO	Personenzorg	Verzorging-voeding	x	
2e graad	TSO	Bouw	Bouwtechnieken	x	
2e graad	TSO	Handel	Handel	x	
2e graad	TSO	Mechanica-elektriciteit	Ektromechanica	x	
2e graad	TSO	Mechanica-elektriciteit	Industriële wetenschappen	x	
2e graad	TSO	Personenzorg	Sociale en technische wetenschappen	x	
3e graad	BSO	Handel	Kantoor	x	
3e graad	BSO	Handel	Kantooradministratie en gegevensbeheer	x	
3e graad	BSO	Hout	Houtbewerking	x	
3e graad	BSO	Hout	Interieurinrichting	x	
3e graad	BSO	Mechanica-elektriciteit	Computergestuurde werktuigmachines	x	
3e graad	BSO	Mechanica-elektriciteit	Werktuigmachines	x	
3e graad	TSO	Bouw	Bouwtechnieken	x	
3e graad	TSO	Handel	Handel	x	
3e graad	TSO	Mechanica-elektriciteit	Ektromechanica	x	

				Basis- vorming	Keuze/ Specifiek gedeelte
Aanbod per graad, onderwijsvorm, studiegebied en studierichting					
3e graad	TSO	Mechanica-elektriciteit	Industriële wetenschappen	x	x
3e graad	TSO	Personenzorg	Sociale en technische wetenschappen	x	

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2011** kunnen aantonen dat alle tekorten werden weggewerkt.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Ria Coenen

Datum van verzending aan de directie en de inrichtende macht:

Voor kennisname

De directie/de inrichtende macht

Marc Jaenen